

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Παρουσίαση : Ρουσέτος Λειβαδάρος Δρ. ΜΜΜ

Αθήνα, Ιανουάριος 2010

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ : ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Με τη σημερινή ημερίδα το ΤΕΕ παρεμβαίνει στο σημαντικό ζήτημα ανάπτυξης στη χώρα μας των μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων με βάση τη βιώσιμη ανάπτυξη και σε σχέση με τις σύγχρονες απαιτήσεις και παρεμβάσεις των τοπικών κοινωνιών. Οι θέσεις και προτάσεις, που θα αναπτυχθούν θα αποτελέσουν το υλικό για την τελική διαμόρφωση των θέσεων και προτάσεων του ΤΕΕ, που θα δημοσιοποιηθούν.

Η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου κινείται παράλληλα με την ιστορική διαδρομή της παγκόσμιας ιστορίας και του πολιτισμού, κινείται επίσης παράλληλα με την ιστορία του τόπου μας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Οι αγώνες των μεταλλωρύχων στη Σέριφο και αργότερα στη Λάρκο, στο Μαντέμ Λάκκο για την ασφάλεια των εργασιών, καλλίτερες συνθήκες δουλειάς και διαβίωσης αποτελούν σημαντικό τμήμα της ιστορίας του εργατικού κινήματος της χώρας μας. Ο Ορυκτός Πλούτος –οι παλαιότεροι θα θυμηθούν- θεωρείτο η προίκα της χώρας για την είσοδό της στο Club των αναπτυγμένων χωρών της Δυτικής Ευρώπης, της ΕΟΚ. Είναι προφανές ότι χωρίς Ορυκτές Πρώτες Ύλες θα είχε ανασταλεί η αναπτυξιακή πορεία της ανθρωπότητας και για το λόγο αυτό δεν θα αναφερθούν παραδείγματα, όπως τόσοι τόνοι σιδηρομεταλλεύματος για τόσα αυτοκίνητα ή τέτοιες ποσότητες αδρανών υλικών για τόσα χιλιόμετρα δρόμων. Άλλωστε θα ήταν άσκοπο να σκιαμαχούμε, αφού η διακοπή της εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου τόσο διεθνώς όσο και στη χώρα μας, ούτε λογική βάση έχει, ούτε και προβάλλεται. Θα υπογραμμιστεί ωστόσο, ότι νέες παράμετροι επηρεάζουν την ελληνική εξορυκτική βιομηχανία και τις σχέσεις της με τις τοπικές κοινωνίες και κινήσεις πολιτών και ΜΚ Περιβαλλοντικών Οργανώσεων. Τέτοιες παράμετροι είναι :

- Η ανάγκη αξιοποίησης εγχώριων πλουτοπαραγωγικών πηγών στις ιδιαίτερες κρίσιμες οικονομικές συνθήκες.
- Η στροφή της Ε.Ε. στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου των χωρών μελών της, όπως αποτυπώνεται στο δεύτερο πυλώνα της πρωτοβουλίας Verheugen.

- Η υποχρέωση εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου υπό συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης.
- Η θεσμοθετημένη πλέον συμμετοχή των πολιτών στα περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως ορίζεται στη Σύμβαση του Aarhus με την οποία έχει εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία.
- Η περιβαλλοντική ευθύνη, όπως προκύπτει από το πρόσφατο Π.Δ., αλλά και η διασφάλιση σε κάθε περίπτωση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος.
- Η ανάγκη ενδυνάμωσης των οργάνων ελέγχου και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς αυτά, γεγονός που υπακούει και στο γενικότερο αίτημα για μία άλλη Δημόσια Διοίκηση με αυξημένο κύρος στη συνείδηση των πολιτών.

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι σήμερα ιστορική αναγκαιότητα για το ανθρωπογενές περιβάλλον του πλανήτη. Βιώσιμη είναι εκείνη η ανάπτυξη, που δεν καταστρέφει τη φυσική της βάση. Στενή ερμηνεία οδηγεί σε άτοπο, αφού τα αποθέματα του ορυκτού πλούτου είναι πεπερασμένα και επομένως η εκμετάλλευσή τους είναι ανεπίστρεπτη. Για τη μεταλλεία επομένως, βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει ορθολογική αξιοποίηση των ορυκτών πόρων και οικονομία τους με ενίσχυση των κοινωνικών και οικονομικών δράσεων ανακύκλωσης – δράσεις που αποτελούν τον τρίτο πυλώνα της πρωτοβουλίας Verheugen – με απόλυτο σεβασμό και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και με προστασία της ζωής και της υγείας των εργαζομένων και των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής στην οποία απλώνονται οι επιπτώσεις της εξορυκτικής δραστηριότητας. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης βρίσκεται σε άρρηκτη σχέση με την «φέρουσα ικανότητα» των οικοσυστημάτων. Καθώς ο όρος αναφέρεται σε αποφάσεις του ΣτΕ θεωρείται νομικός, ενώ είναι περισσότερο τεχνικός. Αποτελεί το όριο της ελαστικής περιοχής οικοσυστήματος, πέραν του οποίου το οικοσύστημα δεν μπορεί να ανατάξει την εξωτερική επέμβαση. Σε τεχνικά και νομοθετικά κείμενα η αναφορά στην βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς την εκτίμηση της «φέρουσας ικανότητας» του οικοσυστήματος αποτελεί κενό γράμμα.

Ένας γεωλογικός σχηματισμός αποτελεί κοίτασμα σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, όταν η εκμετάλλευση είναι οικονομικά αποτελεσματική. Οι παράμετροι που την καθορίζουν δεν είναι μόνο η τιμή των μετάλλων, αλλά και τεχνολογική στάθμη της εκμετάλλευσης, οι αυξανόμενες δυνατότητες του εξοπλισμού και βέβαια οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις για βιώσιμη εκμετάλλευση, όπως παραπάνω ορίστηκε. Σήμερα, που η επιστημονική γνώση για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον διευρύνεται, οι

απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος αυξάνουν όχι μόνο στη βάση της πρόληψης, αλλά και της προφύλαξης και τα οικοσυστήματα είναι ήδη φορτισμένα από άλλες δραστηριότητες με αποτέλεσμα τον περιορισμό της φέρουσας ικανότητάς τους, το κόστος μέτρων προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντική παράμετρο για την οικονομικότητα της εκμετάλλευσης και τα ανάλογα χρηματικά ποσά πρέπει να διασφαλίζονται. Με απλά λόγια, δεν είναι κοίτασμα γεωλογικός σχηματισμός, του οποίου η εκμετάλλευση συνεπάγεται βαρύτατη περιβαλλοντική επιβάρυνση με κόστος, που τελικά αναιρεί την ίδια τη σκοπιμότητα της εκμετάλλευσης. Ίσως να αποτελέσει κοίτασμα για επόμενα χρόνια ή γενιές με βελτιωμένα τεχνολογικά μέσα και άλλες οικονομικές παραμέτρους. Για το σχηματισμό αυτό τότε θα τεθεί το ζήτημα της εκμετάλλευσής του. Εκπτώσεις σε ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι πλέον επιτρεπτές. Δυστυχώς η κοινή γνώμη και ιδιαίτερα οι τοπικές κοινωνίες έχουν δίκιο να αμφισβητούν ακόμα και ειλικρινείς προθέσεις για βιώσιμες εκμεταλλεύσεις, αφού μέχρι σήμερα οι περιπτώσεις αποκατάστασης του περιβάλλοντος δεν αποτελούν τον κανόνα, αλλά την εξαίρεσή του και για το λόγο αυτό προβάλλονται ως παραδείγματα προς μίμηση.

Οι θέσεις των τοπικών κοινωνιών, που άμεσα δέχονται τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ομαλή ανάπτυξη των εκμεταλλεύσεων. Οι εποχές που οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις διαμόρφωναν χαρακτηριστικά «γκέτο» για τις γύρω περιοχές έχουν παρέλθει. Πράξεις βίας κατά ενεργών για την προστασία του περιβάλλοντος πολιτών, μόνο από μεμονωμένους ανεγκέφαλους μπορεί να προέρχονται, γιατί πέραν των ηθικών και δημοκρατικών ζητημάτων που θέτουν, υπονομεύουν τη σύγκλιση σε κοινά αποδεκτές θέσεις, πυροδοτούν αντιπαραθέσεις, συσπειρώνουν το ευρύτερο οικολογικό κίνημα κατά των συγκεκριμένων φορέων εκμετάλλευσης και συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης στα περιβαλλοντικά ζητήματα, που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις.

Η συνύπαρξη μεταλλευτικών δραστηριοτήτων και τοπικών κοινωνιών αποτελεί σήμερα ζήτημα πολύπλευρης επιστημονικής προσέγγισης. Στη διεθνή αρθρογραφία εντοπίζονται μελέτες κοινωνικών παραμέτρων για κοινότητες που δημιουργήθηκαν με τις μεταλλευτικές δραστηριότητες, εξετάζεται η βιωσιμότητα τέτοιων κοινοτήτων μετά τη διακοπή της μεταλλευτικής δραστηριότητας, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά απομακρυσμένων κοινοτήτων, όπως για παράδειγμα η μικρή Καναδική βιομηχανική πόλη Elliot Lake. Η συνεχής καταγραφή των επιπτώσεων

στις τοπικές κοινωνίες, η ενημέρωση των πολιτών και η άμβλυνση των αντιθέσεων αποτελεί καθοριστικό ζήτημα για την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης κοιτάσματος και αποτελεί πεδίο ανάπτυξης μεθοδολογικών προσεγγίσεων, με παράδειγμα την εφαρμογή στο Hunter Valley της Αυστραλίας. Πεδία θετικών ή αρνητικών επιπτώσεων μεγάλων μεταλλευτικών εκμεταλλεύσεων στις τοπικές κοινωνίες είναι εκτός των περιβαλλοντικών ζητημάτων :

- Το πληθυσμιακό και δημογραφικό
- Η εργασία και η τοπική οικονομική ανάπτυξη
- Η γενική και προσανατολισμένη τεχνική εκπαίδευση
- Η υγεία κύρια λόγω των επιπτώσεων της εκμετάλλευσης (θόρυβος, σκόνη, ρύπανση φυσικών αποδεκτών) και δευτερευόντως λόγω της μετακίνησης πληθυσμών
- Η βελτίωση των υποδομών
- Οι χρήσεις γης συγκρουόμενες ή αποδιδόμενες για άλλες χρήσεις μετά το πέρας των εκμεταλλεύσεων, συμπεριλαμβανομένων κατ' επέκταση και την αξιοποίηση υπογείων εκσκαφών
- Οι μεταβολές στις διοικητικές δομές
- Η περιθωριοποίηση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, που δεν μπορούν να ενταχθούν στις νέες συνθήκες
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Η βαρύτητα των επιδράσεων μεταβάλλεται κατά περίπτωση. Στη χώρα μας εξέχουσα θέση κατέχουν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και ιδιαίτερα η ρύπανση των φυσικών αποδεκτών σε συνδυασμό με τα ζητήματα υγείας και οι συγκρούσεις χρήσεων γης.

Η ανάγκη καθορισμού του κατάλληλου πλαισίου προϋποθέσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την προώθηση βιώσιμου εφοδιασμού με πρώτες ύλες από ευρωπαϊκές πηγές, σύμφωνα με το δεύτερο πυλώνα της πρωτοβουλίας Verheugen, μπορεί να αποτελέσει σταθμό για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής μεταλλείας, σε μία κρίσιμη για την εθνική οικονομία περίοδο. Οι παρεμβάσεις των ελληνικών αρχών στη διαμόρφωση του παραπάνω πλαισίου προϋποθέσεων πρέπει να είναι εμπρόθεσμες, κατάλληλα επεξεργασμένες και τεκμηριωμένες. Η ανάπτυξη της πρωτοβουλίας Verheugen θα γίνει από επόμενους ομιλητές, όμως για την πληρότητα αυτής της εισήγησης είναι σημαντικό να επισημανθούν ορισμένα σημεία του δεύτερου πυλώνα της όπως :

- Η διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών πλαισίωσης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών κοιτασμάτων με

εκσυγχρονισμό της μεταλλευτικής νομοθεσίας και εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες έκδοσης των σχετικών αδειών.

- Η αναγκαιότητα αναβάθμισης των Εθνικών Γεωλογικών Ινστιτούτων για την βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τα κοιτάσματα ορυκτών, που βρίσκονται στην Ε.Ε., την ουσιαστική συμμετοχή στην εκπόνηση σχεδίων χρήσης γης, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα σχέδια χρήσης γης (όπως για παράδειγμα τα αυστριακά σχέδια εξορυκτικής δραστηριότητας) και την περαιτέρω δικτύωσή τους.
- Η διαμόρφωση των κατευθυντηρίων γραμμών, ώστε να διασαφηνιστεί ο τρόπος με τον οποίο οι εξορυκτικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εντός ή πλησίον περιοχών «Natura 2000» μπορούν να συμβιβαστούν με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η προώθηση **ερευνητικών έργων** με επίκεντρο την εξόρυξη και επεξεργασία πρώτων υλών με σκοπό τον εντοπισμό κοιτασμάτων σε μεγάλο βάθος στην ξηρά και στη θάλασσα και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών εξόρυξης προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.
- Η διάθεση κονδυλίων, κυρίως από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, για την υποστήριξη μιας σειράς μέτρων έρευνας, καινοτομίας και υποστήριξης επιχειρήσεων για την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση των πρώτων υλών.
- Η αναγνώριση ότι η εξορυκτική βιομηχανία είναι σημαντική κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη σε ορισμένες πιο απομακρυσμένες περιοχές της Ευρώπης.
- Η αντιμετώπιση του προβλήματος ελλείμματος δεξιοτήτων, που εκτιμάται ότι θα έχει αντίκτυπο στο μέλλον της ευρωπαϊκής εξορυκτικής βιομηχανίας.
- Η αναβάθμιση της περιορισμένης σήμερα ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τη σημασία των εγχώριων πρώτων υλών για την ευρωπαϊκή οικονομία.

- Η υποστήριξη δράσεων για ένα ασφαλές περιβάλλον εργασίας, που είναι σημαντικό για την προσέλκυση ειδικευμένου προσωπικού.

Η πρωτοβουλία Verheugen, αν και αποτελεί σημαντικό κείμενο πολύπλευρης ανάγνωσης, αγνοεί το ρόλο των τοπικών κοινωνιών και των ΜΚΟ στο ευρύτερο ζήτημα της εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου στις χώρες της Ε.Ε.. Ακόμα και όπου αναφέρεται στην ευαισθητοποίηση του κοινού ο στόχος είναι η προσέλκυση επιστημονικού ή εργατοτεχνικού προσωπικού. Όμως για την απρόσκοπτη ανάπτυξη μιας εκμετάλλευσης είναι αναγκαία η τριμερής σύμπραξη σε βάση αμοιβαίας εμπιστοσύνης του φορέα της εκμετάλλευσης, των τοπικών κοινωνιών και περιβαλλοντικών ΜΚΟ και της πολιτείας μέσω των φορέων της αδειοδότησης και ελέγχου.

Ο φορέας εκμετάλλευσης έχει όφελος όχι μόνο να εφαρμόζει αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις του για την προστασία του περιβάλλοντος, των εργαζομένων και των πολιτών καθώς και για την ορθολογική εκμετάλλευση του κοιτάσματος, αλλά και να καταρτίζει με τη συμμετοχή των πολιτών πρόγραμμα δράσεων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης και ιδιαίτερα περιβαλλοντικής εταιρικής ευθύνης, δηλαδή δράσεων, που θεωρούνται αναγκαίες από τις τοπικές κοινωνίες κατά την εξέλιξη της εκμετάλλευσης, αλλά όμως δεν προκύπτουν ως νομικές υποχρεώσεις.

Η δημόσια διοίκηση έχει υποχρέωση να κερδίσει τη χαμένη αξιοπιστία των πολιτών. Αποτελεί στοίχημα που έχει θεμελιακή σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας και εν προκειμένω με τη βιώσιμη εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας. Βασικές προϋποθέσεις είναι ο εκσυγχρονισμός του νομικού πλαισίου, η ενίσχυση και αναδιοργάνωση των υπηρεσιών, ο σεβασμός στους πολίτες που είναι οι εργοδότες, αλλά ταυτόχρονα και οι πελάτες της δημόσιας διοίκησης.

Οι φορείς των τοπικών κοινωνιών και των ΜΚΟ, έχουν πλέον στη διάθεσή τους ισχυρά θεσμικά μέσα :

- Τη σύμβαση του Aarhus, που κυρώθηκε με το νόμο 3422/2005 για την άμεση και απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών στην περιβαλλοντική πληροφόρηση, την διασφάλιση της συμμετοχής των πολιτών στις αποφάσεις που έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τέλος τη διασφάλιση της πρόσβασής τους στις δικαστικές αρχές για περιβαλλοντικά ζητήματα.

- Την κοινοτική οδηγία 2004/35/EK για την **περιβαλλοντική ευθύνη**, στην οποία με σημαντική καθυστέρηση εναρμονίστηκε πρόσφατα η ελληνική νομοθεσία (Π.Δ. 148/09).
- Τη νομολογία, όπως έχει διαμορφωθεί από τις σχετικές αποφάσεις του ΣτΕ με βάση τις χωροταξικές και περιβαλλοντικές συνταγματικές επιταγές.

Οι τοπικές κοινωνίες και ιδιαίτερα οι ενεργοί πολίτες τους, αποτελούν πια μία κοινωνική δύναμη παρέμβασης, που κανείς δεν μπορεί να αγνοεί. Η δράση τους έχει την ηθική νομιμοποίηση του πανανθρώπινου αιτήματος για ένα καθαρό περιβάλλον, για μία αναβαθμισμένη ποιότητα ζωής και την υπεροχή τους συγκροτεί η καθαρότητα της δράσης τους, η ανιδιοτέλεια και οι ανθρωπιστικές αξίες. Για το λόγο αυτό και το βασικό τους έρεισμα είναι η κοινωνική αποδοχή. Εντούτοις, σε κάθε περίπτωση και χωρίς εκπτώσεις σε ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η βιώσιμη ανάπτυξη έχει την περιβαλλοντική, αλλά και την οικονομική και κοινωνική της διάσταση.

Για το κλείσιμο της εισήγησης αυτής, που ελπίζουμε να ανοίξει γόνιμους προβληματισμούς και νέους δρόμους για τη βιώσιμη αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας στις νέες συνθήκες κατατίθενται, σε συμφωνία με όσα αναφέρθηκαν στα προηγούμενα, προτάσεις για αναγκαίες δράσεις :

1. Εκσυγχρονισμός και απλοποίηση του νομικού πλαισίου (Λατομική και Μεταλλευτική Νομοθεσία, Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών και της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας κατά το μέρος που αφορά και επηρεάζει την εκμετάλλευση του Ορυκτού Πλούτου).
2. Η ενίσχυση και αναδιοργάνωση των υπηρεσιών ελέγχου, ιδιαίτερα των επιθεωρήσεων μεταλλείων και η υποστήριξή τους σε ειδικά θέματα ελέγχου και μελετών μέσω κατοχυρωμένης διασύνδεσης με το ΙΓΜΕ..
3. Η αναβάθμιση της οργάνωσης, στελέχωσης και του ρόλου του ΙΓΜΕ, η ουσιαστική συμμετοχή του στην εκπόνηση σχεδίων χρήσης γης, στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών εκμετάλλευσης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα σχέδια χρήσης γης και η δικτύωσή του με τα Εθνικά Γεωλογικά Ινστιτούτα των άλλων χωρών μελών της Ε.Ε. (πρωτοβουλία Verheugen).

4. Στο ΙΓΜΕ απονέμονται συμβουλευτικές αρμοδιότητες και διατύπωση γνώμης για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων. Ειδικά για το κόστος της περιβαλλοντικής αποκατάστασης τη διατύπωση γνώμης συνοδεύει σχετική αναλυτική έκθεση από ειδικό τμήμα που ιδρύεται με ανάλογες αρμοδιότητες και επίσης αρμοδιότητες εκπόνησης μελετών και ανάθεσης έργων αποκατάστασης λατομικών – μεταλλευτικών χώρων, που δεν εκτελέστηκαν από τους φορείς εκμετάλλευσης και μετά την κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών, που προτείνονται στα επόμενα. Η υπαγωγή της Γ. Γ. Ενέργειας στο ΥΠΕΚΑ διευκολύνει ανάλογες ρυθμίσεις.
5. Διαμόρφωση σε εθνικό και προώθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των προϋποθέσεων και κατευθυντηρίων γραμμών με τις οποίες οι εξορυκτικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εντός ή πλησίον περιοχών «Natura 2000» μπορούν να συμβιβαστούν με την προστασία του περιβάλλοντος (πρωτοβουλία Verheugen).
6. Η δημιουργία των προϋποθέσεων για την αξιοποίηση των ερευνητικών έργων με επίκεντρο την εξόρυξη και επεξεργασία πρώτων υλών και τη διάθεση κονδυλίων από το ΕΤΠΑ για εφαρμοσμένη έρευνα (πρωτοβουλία Verheugen).
7. Η διασφάλιση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση της εκμετάλλευσης σε επί μέρους τμήματα του κοιτάσματος και στο σύνολο. Θεσμοθετείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής ως προϋπόθεσης για την έναρξη κάθε επέμβασης στο περιβάλλον. Το ύψος της εγγυητικής επιστολής αυξάνεται με την επέκταση της εκμετάλλευσης και μειώνεται με την αποκατάσταση περιοχών, που υπέστησαν εκμετάλλευση.
8. Για σημαντικής έκτασης εκμεταλλεύσεις συγκροτούνται τοπικά όργανα παρατήρησης από εκπροσώπους του φορέα εκμετάλλευσης, της Αυτοδιοίκησης Β' Βαθμού και φορέων των τοπικών κοινωνιών. Μέσω των οργάνων αυτών υλοποιείται :
 - Η συνεχής ενημέρωση των πολιτών και η ενεργός συμμετοχή τους σύμφωνα με τη συνθήκη του Aarhus
 - Η άμεση παρατήρηση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις περί περιβαλλοντικής ευθύνης και της υλοποίησης των περιβαλλοντικών όρων.
 - Η διαμόρφωση σχεδίων δράσεων κοινωνικής και ιδιαίτερα περιβαλλοντικής εταιρικής ευθύνης.

Επιγραμματικά, θεωρούμε ότι είναι κοινός τόπος η επιδίωξη της βιώσιμης εκμετάλλευσης του Ορυκτού Πλούτου της χώρας, με σημαντικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και την εθνική οικονομία, αλλά και με βασική προϋπόθεση την προστασία των πολιτών, των φυσικών αποδεκτών και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.